

Što je zapravo VPN

Mijenja tko te može vidjeti, a ne može li te itko vidjeti.

Jednostavno rečeno: VPN čini da tvoj pružatelj internetskih usluga ili Wi-Fi u zračnoj luci prestanu vidjeti kamo se spajaš. Te informacije ne nestaju: prosljeđuju se VPN tvrtki, koja ih sada vidi. Ono što je već putovalo šifrirano, poput e-pošte ili banke, bilo je šifrirano i prije. Služi za nekoliko konkretnih stvari, a često se prodaje kao da rješava znatno više.

Godinama sam slušao o VPN-ovima i nisam mario za njih, baš kao i za antivirus: ne koristim antivirus, ili gotovo nikada. Imam kopije svega na tri mjesta u stvarnom vremenu i jako pazim što preuzimam, na koje poveznice klikćem i koje web-stranice posjećujem. To nije stopostotna sigurnost, ali meni djeluje. Jednog dana vidio sam ponudu za VPN za nešto više od dva eura mjesečno i uzeo ga iz znatiželje. Radi dobro, ali mi je poslužio za malo: na primjer, za isprobavanje usluge koja se tada otvarala samo u Sjedinjenim Državama. Osjećam li se sigurnije? Ne. Ako mi ga ponovno ponude po toj cijeni, možda ga produžim; ako ne, neću. To je samo moje iskustvo, ne dokazuje ništa. Zato sam se zapitao što točno VPN radi. Evo kako sam to shvatio.

Zamisli da ubacuješ pismo u poštanski sandučić s jasno vidljivom adresom primatelja. Poštar vidi kome ga šalješ, iako ga ne može pročitati ako je zatvoreno. Taj poštar je tvoj internetski operater. VPN stavlja tvoje pismo u drugu omotnicu, naslovljenu na posrednika koji je otvara i prosljeđuje dalje. Tvoj uobičajeni poštar više ne vidi pravu adresu. Vidi samo da pišeš tom posredniku.

Onaj tko upravlja mrežom s koje se spajaš – na primjer Wi-Fi-jem u zračnoj luci –, prestaje vidjeti kamo ideš. Ali posrednik sada vidi ono što je prije vidio tvoj operater, a ponekad i više, jer sav tvoj promet prolazi kroz njega. Nadzor ne nestaje: mijenja ruke. Otuda i naziv.

Osim toga, gotovo sve što danas radiš – poput otvaranja pošte ili prijave u banku –, već putuje šifrirano do odredišnog poslužitelja zahvaljujući lokotu u pregledniku. To se događa s VPN-om i bez njega. VPN dodaje zaštitu samo na prvoj dionici, do vlastitog poslužitelja. Odande je put onaj uobičajeni.

Zato postoje stvari koje ti ne može obećati, iako se ponekad tako prodaje. Ako si se prijavio na svoju poštu ili u banku, ta usluga zna da si to ti, s VPN-om ili bez njega. Također ne jamči da nitko ne gleda tvoj promet: mijenja se samo onaj tko gleda. To što tvrtka kaže da «ne vodi zapise» samo je obećanje – baš kao kad velika platforma kaže «vaše su poruke šifrirane, mi ih ne čitamo». Revizija to može potvrditi u određenom trenutku, ali to i dalje ostaje nešto u čije se ispunjenje uzdaš, a ne nešto što je po samom dizajnu nemoguće prekršiti.

A sadržaj razgovora ostaje isti. Ako tvoja aplikacija za razmjenu poruka već šifrira s kraja na kraj, VPN ne dodaje ništa. Ako to ne čini, VPN to također ne rješava: on štiti put poruke, a ne ono što aplikacija ili njezin poslužitelj čine s njom po dolasku.

Ništa od toga ga ne čini beskorisnim. Sakriti kamo se spajaš pred javnim Wi-Fi-jem, pred operaterom koji bi želio prodati tu povijest ili pred državom koja blokira neku uslugu, stvaran je posao i on ga obavlja dobro. Marketing, doduše, obično obećava više nego što taj sloj može pružiti.

Pitanje koje vrijedi postaviti sebi uz VPN ili bilo koju uslugu koja obećava da će te zaštititi ne glasi «je li šifrirano?». Vjerojatno jest, barem na jednoj dionici. Glasi ovako: u koga polažem povjerenje koje sam oduzeo

drugome? I što mi preostaje ako se pokaže neopravdanim?

VPN, kad dobro radi svoj posao, mijenja samo to tko je posrednik tvoje veze. Aplikacija poput Solo2, čije poruke ne prolaze ni kroz jedan poslužitelj, potpuno uklanja posrednika iz razgovora. Ne natječu se: rješavaju različite probleme.

Miješati ih vrlo je čest način da se netko smatra zaštićenijim nego što zapravo jest.

Napomena uredništva: kada ovi Cuadernos navode tvrtke ili proizvode, to nije radi optuživanja. Oni koji ih grade rade posao koji milijuni ljudi koriste i cijene. Ono na što ukazujemo je strukturalno — model, a ne brend. Brendovi se pojavljuju kao primjeri jer su oni koje čitatelj prepoznaje.

Izvori i dodatno štivo

- HTTPS protokol i transportno šifriranje otvoreni su standardi, javno dokumentirani od strane IETF-a.
- U istoj zbirci: «Kada nema nikoga u sredini» i «Nisi anoniman» razvijaju iz drugih kutova istu razliku između strukture i obećanja.

[← Prethodno](#)[Nisi anoniman](#)

Nedavna čitanja

- [Razmišljanje · 29. lipnja 2026. Nisi anoniman](#)
- [Razmišljanje · 27. svibnja 2026. Ono što potpis ne može popraviti](#)
- [Analiza · 26. svibnja 2026. Stvarna naspram prividne privatnosti: pitanja koja si trebaš postaviti](#)

Ponesi ovaj članak sa sobom gdje god ti zatreba.

[↓ Markdown](#) [↓ Obični tekst](#) [↓ PDF](#)

Datoteka će se preuzeti na tvoj uređaj. Od tamo je možeš spremiti, uvesti u Solo2 ili dijeliti gdje god želiš. Cuadernos ne odlučuje o odredištu umjesto tebe.

Voštani pečat · SHA-256 70ddfdc752af83efa85d7ae42caf85585ab8d5eaae0078615c9b3b810dd92e15

[Značajke](#) [Cijene](#) [Instaliraj](#) [Novosti](#) [Blog](#) [Pro](#) [Pomoć](#) [O nama](#) [Kontakt](#)
[Transparentnost](#) [Verifikacija](#) [Privatnost](#) [Uvjeti](#) [Kolačići](#)

Cuadernos Lacre · Publikacija [Menzuri Gestión S.L.](#) ·
napisao R.Eugenio · uredio tim [Solo2](#).

Ova web stranica ne koristi kolačiće. Sve što tvoj preglednik učitava napisali smo ili nadziremo mi i smješteno je na našim europskim poslužiteljima: anonimni brojač posjeta (Umami, samostalno ugošćen) i minimalni JavaScript potreban za birač jezika i tvoju postavku svijetle/tamne teme, koja se pohranjuje na tvom vlastitom uređaju. Bez resursa trećih strana, bez trackera, bez profiliranja, bez dijeljenja podataka. Ako nas želiš pratiti: [RSS](#).